

KLASSILLINEN KARIKATYRISTI

TEKSTI JYRKI VAINIO

Mahtoikohan vuodenvaihteessa kuuleesta David Levinesta joskus tuntua samalta kuin tohtori Frankensteinista, kun tämän hirviö oli päässyt valloilleen? Levine toi nykyaikaan paljon jäljittelijöitä saaneen tavan piirtää karikatyyrejä, joissa kuvan hahmoilla on pikiriikkinen ruumis ja monimutkaisella viivavarjostuksella tehty valtava pää.

Tämän varjostustyylin vaikutus levisi kautta koko piirrosalan, mutta useimpien seuraajien käsissä tulos oli

ka jälkeen minulle tuli tilaisuus keskustella niistä hänen kanssaan lisää kahden kesken.

Amerikkalaisittain harvinaisesti Levine nimitti itseään avoimesti kommunistiksi, eikä käsitellyt poliitikkoja piirroksissaan pehmein ottein. Hän esim. kuvasi republikaanien puhemiehen Newt Gingrichin kasvat piirtymään esiin puolueen tunnuseläimen, elefantin, takalistosta.

Yhdessä Levinen monista sapekkaisista Nixon-kuvista tämän valtavan nenän varjosta muodostuu Vietnamin kartta. Henry Kissingerin hän piirsi hikisenä sänkyyn ja tämän alle naisfiguurin, jonka päänä oli karttapallo.

"Siitä eräät nuoret feministit nostivat äläkän", Levine muistelee. "He kysyivät, että miksi sen pitää olla juuri nainen ja miksei se vaikka voisi olla päällä. Minun piti selittää, että siinä on tarkoitus vain kuvallisesti esittää, mitä Kissinger mielestäni tekee. *He is screwing the world.*"

Sanontojen, sanaleikkien visuaalinen esittäminen on eräs Levinen tavaramerkeistä ja samalla piirre hänen töissään, joita ulkomaisen lukijan on joskus vaikea ymmärtää ilman lisäselityksiä. Karl Marxin hän piirsi eräässä kuvassa pilven päälle – ja tämän alla leijuu omena-piirakka. Tämä viittaa tekijän mukaan amerikkalaiseen ilmaisuun tavoittamattoman kaukaisista, suurista unelmista. Ne ovat *pie in the sky*.

Maalarin ironiaa

Vaikka työajasta valtaosa menikin pilapiirroksille, tuotti Levine myös paljon maalauksia. Kesäisin hän teki akvarelle ja Coney Islandin ränsistyneellä rannalla ja kuvasi siellä vapaa-aikaansa viettäviä vanhoja työläisukkoja ja -akkoja.

"Usein he ihmettelivät minulle, että miksi ihmeessä minä nyt heitä haluai-

sin maalata", Levine sanoo. Yhteiskunta huomioi vähäosaisiaan yleensä niin vähän, että nämä eivät ymmärtäneet, miten joku voisi edes olla kiinnostunut heistä.

Kerran Levine maalasi rannalla olevaa julkista käymälää, jonne ihmiset jonottivat kahta puolta ylhäältä laiturilta tulevia kaarevia portaita pitkin. Vanha mies tuli kurkistelemaan olandi, mitä paperille on syntymässä.

"Hän kysyi, että mitä minä maalaan. Sanoin, että tullut kysymään itse. 'Ai, paska-huusi!' hän sanoi. Mikä mahtava nimi työlle, minä ajattelin. Mutta galleristini kauhistui, että eihän sen nimistä maalausta voi myydä", Levine naurahtaa. "Joten annoin sille sitten nimeksi 'Kaulanauha'".

Toisen kerran rannalla kiinnostunut katsoja oli tullut kysymään, että paljonko tuommoisesta maalauksesta sitten saa rahaa. "Ajattelin, että hän ei varmaan ymmärtäisi, jos sanoisin, että voin saada siitä muutamia tuhansia. Niinpä sanoin, että satasen. Hän katsoi kuvaa hämmästyneenä. 'Ai tuosta vai?'"

Kotitehtäväksi Levine kehottaa minua piirtäjänä tutustumaan Ingresin tuotantoon. Tämä hieman hämmentää minua, sillä mielikuvissani näen Ingresin hyvin siloteltujen uusklassisten maalauksen tekijänä, en ymmärrä niiden yhtymäkohtaa Levinen omaan tuotantoon.

Mutta toden totta, kun kaivan sitten esiin kirjan Ingresin elämästä, löytyy joukosta mielenkiintoisia näytteitä tämän tuttavilleen lähettämistä kirjeistä ja pienistä luonnoksista: niissä hän on kuvannut tapaamiaan ihmisiä karikatyyreillä, joissa on käytetty hyvin tunnakköistä viivetekniikkaa – ja hahmoille on piirretty pieni vartalo ja iso pää. ●

Levine ei käsitellyt poliitikkoja piirroksissaan pehmein ottein.

eloton ja jäykkä. Vain Levine itse tuntui saavan vaikean tekniikkansa elämään ja hengittämään. Hän piirsi erityisen paljon historiallisia henkilöitä, joista ainoana lähdekuvana on tarjolla maalauksia, mutta sai nämä usein kuvattua niin vakuuttavasti, että piirroksen olisi voinut uskoa syntyneen elävästä mallista.

Levine (1926–2009) haki piirtäjänä vaikutteensa 1800-luvulta, esikuvina olivat Doré, Daumier ja Tenniel. Mutta hänelle itselleen piirtämisen piti olla lopultakin vain sivutoiminen harrastus, päätyönä oli tarkoitus olla maalaustaiteen puolella. Piirrostilaukset saivat kuitenkin ylivallan. "Olen nykyään maalari, joka elättää itseään harrastuksellaan", hän sanoi.

Kuvapolitiikkaa

Tapasin Levinen viime vuosikymmenen alussa sarjakuva- ja pilapiirrosalan seminaarissa Ohiossa.

Hän piti luennon piirroksistaan, jon-

HOI, SARJAKUVANTEKIJÄ TAI PIENKUSTANTAJA!
Mainosta tällä sivulla blogiasi, lehteäsi, albumiasi tai mitä mielitkään.
Mainos maksaa 20 euroa ja sisältää bannerimainontaa myös verkossa.
Tiedustelut: sarjainfo@sarjakuvaseura.fi
Pienlehti-ilmoituksen koko: 64 x 51 mm